సాయంకాలమైంది
– గొల్లపూడి మారుతీరావు

"సాయంకాలమైంది" నవల మొదటి నుంచీ మంచి పుణ్యం చేసుకుంది. ఆంధ్రప్రభలో సీరియల్‌గా వస్తున్నప్పటి నుంచీ వందల్లో అభిమానుల్ని, చాలామంది భక్తుల్నీ పోగుచేసుకుంది. ఈ పదేళ్ళలో ఓ వందమందైనా ఈ నవల గురించి ప్రస్తావించినప్పుడు విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి "వేయిపడగల" ప్రసక్తి, పోలిక తెస్తూ వచ్చారు. అందరికీ చెప్పే అవకాశంలేదు కనుక - యిక్కడ చేతులు కట్టుకు చెప్పే నిజం ఒకటుంది. నేను "వేయిపడగలు" అప్పటికీ, యిప్పటికీ చదవలేదు. అయితే అంతటి మహారచయిత రచనను నా నవల గుర్తు చేయగలిగినందుకే నాకు ఎంతో ఆనందం. కాస్తపాటి గర్వం.

శ్రీ వైష్ణవ సత్సంప్రదాయ వైభవాన్ని సవివరంగా నాకు తెలియచెప్పిన పూజ్యులు శ్రీశ్రీ భాష్యం అప్పలాచార్యుల వారికీ, శ్రీ సాతులూరి గోపాలకృష్ణమాచార్యుల వారికీ నా ధన్యవాదాలు. ఆంధ్రప్రభలో ఈ నవల రాయడానికి కారకులు మిత్రులు, అప్పటి వారపత్రిక సంపాదకులు వల్లూరి రాఘవరావుగారు. మొదటి అధ్యాయం స్వయంగా చదివి ఆయన చేతిలో పెట్టినప్పుడు పులకించి పాదాభివందనం చేసి అందుకున్నారు. వారి సంస్కారమది.

సరే! మాజీ ప్రధాని పి.వి.నరసింహారావుగారి దగ్గర్నుంచి ఎందరో సాహితీపరులు, పాఠకులు ఈ నవలకు అభిమానులయ్యారు. చాలా మంది భక్తులయ్యారు. చదివి భోరున కన్నీరు కార్చి నాతో గంటలకొద్దీ మాట్లాడిన మహిళలున్నారు. 2001లో ఈ నవల ప్రచురితమయింది. సరిగ్గా ఏడు సంవత్సరాల తర్వాత గుంటూరు నుంచి రవికృష్ణ అనే ఓ తెలుగు పండితులు నవల చదివి, ఆనందించి - సవివరంగా ఇందులో కనిపించిన లొసుగుల్ని ఎత్తిచూపుతూ ఎనిమిది పేజీల ఉత్తరం రాశారు. "నా అజ్ఞానం కొద్దీ నెరుసులు అనుకుంటున్నానేమో నేను పానకంలో పుడకలు అనుకుంటున్న వాటిని బాల్య చాపల్యం కొద్దీ మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను" అని సవినయంగా రాశారు. ఈ ఒక్క ఉత్తరాన్నే యిలా ముందుమాటలో ఉటంకించదలిచాను.

వాటిలో అన్నీ లేదా చాలా అంశాలు సహేతుకంగా, సబబుగా వున్నాయి. రెండో ప్రచురణ సందర్భంలో ఆయనకి ఫోన్ చేసి, ఆ సవరణలను మరొక్కసారి తెలియజేయమన్నాను. తెలియజేశారు. వారికి కృతజ్ఞతలు. '

కొన్ని రచనలకు పుట్టిన వేళా విశేషముంటుందేమో. బెర్నార్డ్ షా తన రచనలన్నింటిలో "సెంట్ జోన్"ని ఎక్కడో ఎంపిక చేసి చూపిన గుర్తు. కాలచక్రం ఒరిపిడిలో ముందు తరాలకు నా రచనల్లో ఈ "సాయంకాలమైంది" నవల, "కళ్ళు" నాటిక, "రాగరాగిణి" నాటకం, "జుజుమురా" కథ, "కళ్యాణి" రేడియో నాటిక - యిలా నిలవగలిగితే అది నాకు దక్కిన అదృష్టమేననుకుంటాను.

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

విప్లవం అంటే - గతంలో ఆయుధాలతో అడవుల్లో తిరిగేవారు చేసే పని - అని ఒక అభిప్రాయం ఉండేది నాకు. మీరు మీ మీ ఆయుధాలతో సమాజాన్ని కొత్తగానయినా చక్కటి బాటలో నడిపిస్తున్నారు. అందుకు గురువుగారైన మీకు - మీ అనుమతి లేకుండానే - మీ శిష్యుడిగా ప్రకటించుకుంటున్నాను.

జె. శ్రీనివాసరెడ్డి అనే మొద్దు శీను, ఖైదీ నంబరు 405, మహానది బ్లాక్, చర్లపల్లి

(గత సంచిక తరువాయి)

5

అవినీతికి *సాకు కావాలి. అభిరుచికి అవకాశం కావాలి మందు తాగేవాడు మనస్తాపం నుంచి ఆటవిడుపు కావాలంటాడు. సిగరెట్టు కాల్చేవాడు చికాకుల ముడులు విప్పుకుంటున్నానంటాడు. మహా సంగీత విద్వాంసుడు కావలసిన వాడికి మంచి గురువు అవకాసం. ఉత్తమ ప్రవర్తనకి మహాత్ముడి దర్శనం అవకాశం.*

భార్య పురిటికి వెళ్ళిన రోజుల్లోనే బుల్లిరాజుగారు కైకవశితో ఎంగిలిపడ్డాడు. ఇందులో బుల్లిరాజుగారిది అవినీతి. కైకవశికి అవకాశం. తీరిక వేళల్లో విశాలమయిన ఆలయం చావిడి మీద స్తంభానికి ఆనుకుని మడిగా సుభద్రాచార్యులు కూర్చుంటే, చిన్న కేన్వాసు మడత కుర్చీవేయించుకుని బుల్లిరాజుగారు కూర్చునేవారు. ఆలయాన్ని శుభ్రం చేస్తూనో, ముంగిట్లో ముగ్గులు వేస్తూనో కైకవశి మెరుపులా మెరిసిపోయేది. ఆచార్యులుగారింట్లో ఎవరూ కాఫీ తాగరు. కానీ రాజుగారికోసం వరదమ్మ ఫిల్టరు కాఫీ చెయ్యడం నేర్చుకుంది. వేడి కాఫీ గ్లాసు చీర మడతల్లో పట్టుకుని కైకవశి రాజుగారికి కాఫీ అందించేది. కాఫీ గ్లాసు అందుకొన్నప్పుడల్ల శరీరం మీద కురచనయిన భాగం రాజుగారి కళ్ళల్లో మంటలు రేపేది. ఆ శరీరాన్ని చూడడానికే మరీ మరీ అడిగి కాఫీ చేయించుకునేవారు. కైకవశిది పిటపిటలాడే యవ్వనం. కాగా మనిషి రక్తం మరిగిన పులి కైకవశి. రాజుగారి పరిస్థితి ప్రస్తుతం అదే.

అయితే కైకవశికి బొత్తిగా ఆ ఆలోచనలేదు. కాగా, సుభద్రాచర్యులవారంటే ఆమెకి సోదర భావం. పెద తిరుమలాచార్యులవారు తన ప్రాణాలు అడ్డం వేసి కొడుకుని బ్రతికించడం స్వయానా చూసింది. ఆ రోజు తండ్రిని పోగొట్టుకున్నంతగా ఏడ్చింది. సుభద్ర పనులన్నీ స్వయంగా చేస్తుంది. ప్రపంచంలో అతి బలమయిన మాధ్యమం నిశ్శబ్దం. అది కైకవశి సొత్తు. *'అమ్మా' అంటే ఒక్క అనుభూతే కలుగుతుంది. 'అమ్మో!' అంటే మరొకటి. నిశ్శబ్దంలో మన సంస్కారం మేరకు ఏ అనుభూతయినా అన్వయమవుతుంది.* అదీ కైకవశిలో నిక్షిప్తమయిన శక్తి.

రాజుగారి కోరిక కైకవశి మనస్సుదాకా చేరడానికి ఎక్కువకాలం పట్టలేదు. కైకవశి ఏమనుకుంది? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం కష్టం.

అర్చకునిపాలెం మామిడితోటలో కాయని స్వయంగా దింపించడానికి వచ్చారు బుల్లిరాజుగారు. రాజుగారే స్వయంగా నిలిస్తే ఒక్క కాయ వృథాపోదు సరికదా, ఆదాయంలో ఒక్క రూపాయీ తగ్గదు. ఆ సాయంకాలం అక్కడే ఉన్న పర్ణశాలలో బసచేసి, కైకవశి ద్వారా సుభద్రాచార్యుల ఇంటినుంచి పులిహోర, పాలూ తెప్పించుకున్నారు. అరిటాకు కోసి భక్తిగా వడ్డించే కైకవశి నడుం చుట్టూ చెయ్యివేశారు. ఆమె కళ్ళు తామరపుష్పాలయ్యాయి. నడుం వణికింది.

వ్యాసుని సమక్షంలో విదురుని తల్లిలాగా, భక్తిగా రాజుగారి చేతుల్లో ఒదిగిపోయింది.

రాజుగారి మనస్సులో మాత్రం కోరిక వెయ్యి గుర్రాలయి పగ్గాలు తెంచుకుంది. భక్తితో కూడిన సంస్కారాన్ని తలమునకలయిన కోరిక ఆవరించుకుంటే ఏమవుతుంది?

నవనీతం అవుతుంది.

పేదవాడు అవినీతిపని చేస్తే కులం 'తప్పు' వేస్తుంది. జరిమానా కట్టమంటుంది. మధ్య తరగతివాడు తప్పు చేస్తే, అతి విలువయినది పోతుంది. దానిపేరు 'పరువు'. దాని అవసరం మధ్యతరగతి మనిషికి ఎంతయినా ఉంది. గొప్పవాడు తప్పు చేస్తే దానికి 'వినోదం' అని ముద్దుపేరు పెడుతుంది సమాజం.

పద్మనాభంలో అందరికీ కైకవశి కడుపులో పెరిగే శిశువు ఎవరిదో తెలుసు. అయితే ఎవరూ నోరు విప్పి మాట్లాడలేదు. అది ఊరందరికీ తెలిసిన రహస్యం. కైకవశి నీళ్ళు పోసుకున్నాక ఆలయంలో ఉండలేదు. మాడావీధిని ఆనుకునే చిన్న పెంకుటిల్లుని బేరం చేసి

ఇచ్చారు బుల్లిరాజుగారు. అయినా ఆలయం పని మానలేదు. కైకవశి కడుపులో పడిన నవనీతం పద్మానాభాన్ని ఏమీ స్పందింపచెయ్యలేదు. కానీ భూమిమీద పడిన నవనీతం ఆ ఊరులో భూకంపం లేపింది.

దాదాపు ఆరేడు నెలల తేడాలో ముగ్గురు పుట్టారు. సుభద్రాచార్యులవారు కొడుక్కి తండ్రిపేరు పెట్టారు చినతిరుమలాచార్యులు. బుల్లిరాజుగారు కొడుక్కి వేటలో పులిపంజాతో చచ్చిపోయిన చిన్నాన్న వీరభూపతిరాజుగారి పేరు పెట్టారు. కైకవశికి పుట్టిన బిడ్డలో కెంపుల్లాగా మెరిసే రెండు పెదాలు తప్ప ఏమీ కనిపించేది కాదు. శరీరం మంచి గంధంలాగా లేత పసుపు. పిల్ల అందగత్తె అని ఎవరూ చెప్పనక్కరలేకుండానే పుట్టగానే అర్థమయిపోయింది. 'నవనీతం' అని సుభద్రాచార్యులే నామకరణం చేశారు.

ముగ్గురివీ మూడు విభిన్నమయిన స్వభావాలు. మూడు ధోరణులు. గర్భాష్టమాన కొడుక్కి పంచసంస్కారాలూ చేయించి శిఖ, యజ్ఞోపవీతం ధరింపజేశారు సుభద్రాచార్యులుగారు. తనతో కూర్చోపెట్టి మూడుపూటలా నిష్ఠగా సంధావందనం చేయించారు. నాలుగోయేటికే పదహారు పాశురాలు అనర్గళంగా చదివేవాడు తిరుమల.

భగవద్గీత రెండో అధ్యాయంలో మొదటి పది శ్లోకాలూ, ఎటునుంచి ఎటు చదవమన్నా అక్షరం పొల్లుపోకుండా చదివేవాడు. ఊళ్ళో అందరికీ పెద తిరుమలాచార్యులవారు మళ్ళీ తమ ఊరికి వేంచేశారని పొంగిపోయారు.

"ఆచార్యులకి వైద్యం నేర్పించు సామీ! పెద్దాయన పోయాక మాకు దిక్కులేకుండా పోయింది" అనేవారు వూరివాళ్ళు.

కానీ సుభద్రాచార్యులవారికి ఆలోచనలే వేరు. కొడుకుని కూతురులాగా పెంచారు. ఉదయం లేచినప్పటినుంచీ తండ్రిని అంటిపెట్టుకునే వుండేవాడు. నెలకు రెండుమార్లూ తండ్రితోపాటు నున్నగా క్షవర సంస్కారం చేయించుకునేవాడు గోస్తనీ స్నానం ముగిసి ఇంటికి రాగనే ద్వాదశ పుండ్రాలు దిద్దుకునేవాడు.

గుడిలో అనునిత్యం పెరుమాళ్ళుకి ఆరాధన, అయిదు విధులు, ధ్రువ, కౌతుక, స్నపన, బలి, శయన. కొన్ని విధులు, కొన్ని ఆచారాలు. అయితే అన్నీ నిత్యకృత్యాలు.

ముందురోజు నిర్మాల్యాన్ని స్వయంగా పక్కకి తీసేవాడు తిరుమల. కైకవశి అంతే భక్తిగా దానిని బయటకి చేర్చేది. తనూ, నవనీతం కలిసి కూర్చిన మాలల్ని స్వామికి సమర్పించుకునేది. గర్భగుడిలో మూలవిరాట్టు కుంతీమాధవస్వామి. రెండుపక్కలా శ్రీదేవి, భూదేవి. కాస్త దూరంగా స్వామికి చామరం పడుతు గంధర్వులు. పాదాల దగ్గర గరుడాళ్వారు, ఆంజనేయస్వామి. ఎడమచేత్తో మాధవస్వామి అబయం ఇవ్వడం ఇక్కడి విశేషం. కుడివైపు చక్రత్తాళ్వార్ ఎడమవైపు వేణుగోపాలస్వామి, రుక్మిణీ, సత్యాభామా విగ్రహాలు. సత్యనారాయణమూర్తి విగ్రహం. గర్భగుడి పైన కళ్యాణమూర్తులు. ఆలయంలో అష్టదిక్పాలకులకీ ప్రతిరోజూ బలిహరణ ఉంటుంది. కళ్యాణోత్సవాల సమయంలో గ్రామ బలిహరణకు చక్రత్తాళ్వార్ తరలి వెళ్తారు. అన్ని మూర్తులకీ వస్త్రాలు అలంకరించి స్వయంగా తోమాలసేవ చేసుకునేవాడు చినతిరుమలాచార్యులు. రుక్మిణమ్మకూ, వరదమ్మకూ గర్భగుడిలో చినతిరుమలాచార్యులు విప్రనారాయణుడిలాగా కనిపించేవాడు.

ఆరాధనకి స్వయంగా పాత్రల్ని నెత్తిన పెట్టుకుని భోజనశాలనుంచి తెచ్చి తండ్రిగారి ముందుంచేవాడు. మంగళాశాసనమయ్యాక తీర్థగోష్టి ఎల్లరకూ ఆలయంలోనే.

రాత్రి స్వామికి పవ్వళింపుసేవ అయ్యాకనే కైంకర్యం. అతి పవిత్రంగా, అతి సరళంగా, అవ్యక్తమధురంగా కాలం ప్రవహించిపోతున్నది, సుభద్రాచార్యులవారికి సంబంధించినంతవరకూ. ఆయన జీవితంలో అదొక మధురమయిన దశ.

మరి వీరభూపతిరాజుగారి సంగతి? తెలివితేటల్లో తిరుమలాచార్యులవారికేమీ తీసిపోడు. కాకపోతే ఆ తెలివితేటలు అవలంబించిన దారి వేరు తండ్రి హుక్కాని తండ్రికి అనుమానమయినా రాకుండా పీల్చడం అతి చిన్న వయస్సులోనే ప్రాక్టీసు చేశాడు. గంజాయిలో చిన్న

చిన్న నల్లమందుపాలు ఉన్నదని తెలీదు. అధికారం, అహంకారం తమ జన్మహక్కు అన్న ఆలోచన ఆ రోజుల్లోనే భూపతిరాజుగారికి నరనరాల్లోనూ పట్టేసింది.

వయస్సు ఇంకా కొసరుతున్నట్టూ పదేళ్ళకే పచ్చని దబ్బపండులాంటి శరీర ఛాయతో మెరుపు తీగెలాగా తయారయింది నవనీతం. రాజుగారి అహంకారం, కైకవశి వినయశీలం కలబోస్తే ఏమవుతుంది?

"నువ్వేనా, మా నాన్న ఉంపుడు కత్తె కూతురువి?" అని నిలదీశాడు భూపతిరాజు ఓసారి రోడ్డుమీద అడ్డంపడి.

అందరూ చూస్తుండగా చెంపచెళ్ళుమనిపించేలాగా కొట్టింది నవనీతం. ఊరి నడిబొడ్డున ఆ దెబ్బ తుపాకీలాగా పేలింది. వెంటనే పగలబడి నవ్విన నవ్వు వినిపించింది. వెనకనే బుల్లిరాజుగారు బండి దిగారు. ఆ మాట ఆయనకి వినిపించిందని ఎవరూ గుర్తించలేదు.

"ఇప్పటికయినా అది మీ నాన్న కూతురని అర్థమయిందిరా, లంజాకొడకా" అన్నారు బుల్లిరాజుగారు, ముఖంలో మర్యాదని పోనివ్వకుండా కొడుకు చెవిదగ్గర ముఖం పెట్టి "ఇకముందు ఆ పిల్లజోలికి వచ్చావా, తోటలో జీతగాళ్ళని పెట్టి తోలు వొలిపిస్తా" అని హుంకరించాడు.

"రానివ్వండి, ఆ పని నేనే చేసిపెడతా" అని ఇద్దరి చెవిదగ్గరా ముద్దుగా అని నడచి వెళ్ళిపోయింది నవనీతం. కితకితలు పెట్టినట్టు నవ్వుకున్నారు బుల్లిరాజుగారు. ఏకాంతంగా ఇంట్లో జరగాల్సిన ముచ్చట రోడ్డుమీద జరిగినందుకు విస్తుపోతూ, అదేమీ తమకు అర్థంగానట్టు ఊరిలో మనుషులు ఎవరి పనుల్లోకి వాళ్ళు తిరిగి పోయారు. రాజుగారి రహస్యం రోడ్డున పడినా అంతఃపురంలో ఉన్నట్టే.

కానీ ఆ రోజునుంచీ భూపతిరాజుగారు నవనీతం మీద పగపట్టారు. రాజుగారి పౌరుషం తాచుపాములాగా బుసలుకొట్టింది. ఆ రాత్రి రాజుగారి ఖాతాలో విస్కీ తాగుతూ, "సెప్పండి, బాబూ! ఆ లంజని లేవదీసుకొచ్చి తనముందు బట్టలిప్పి నిలబెట్టమంటారా?" అన్నాడు కత్తి గవ్వరాజు మీసాలు దువ్వుతూ. ఎందుకనో చటుక్కున లేచి గవ్వరాజు మూతిమీద తన్నాడు భూపతిరాజు. భూపతిరాజు వయస్సు పన్నెండు. గవ్వరాజు వయస్సు ముప్పై అయిదు. నవనీతాన్ని తనముందు మరొకరు 'లంజ' అంటే ఎందుకని కోపం వచ్చింది? ఆమె మీద పగబడితే తను పట్టాలి. దెబ్బతీస్తే తను తీయాలి. గవ్వరాజు ఎవడు?

సుభద్రాచార్యులవారికీ, బుల్లిరాజుగారికీ కలిసినట్టు చినతిరుమలాచార్యులకీ, భూపతిరాజుగారికీ కలవలేదు. కానీ కైకవశికి ఆ కుటుంబం మీద ఉన్న భక్తీ, మమకారమంతా నవనీతానికి పూసుకొచ్చింది. ఆమె రక్తంలో పుణికిపుచ్చుకున్న సంస్కారంలో రెండు ముఖాలున్నాయి. ఒకటి ఆలయంలో తల్లికి నీడయి ప్రవర్తించేది. రెండు రొడ్డుమీద భూపతిరాజుగారి మీద విరుచుకుపడేది. సృష్టిలో ఎక్కడో ఏదో విచిత్రమయిన 'లయ' ఉంది. అర్థం చేసుకున్నవాళ్ళకి దాని సౌందర్యం కనిపిస్తూనే ఉంటుంది.

ఉన్నట్టుండి బుచ్చియ్యమ్మని కాపరానికి తీసుకువెళ్ళడానికి అల్లుడు వచ్చినప్పుడే బిత్తరపోయారు మామ రఘుపతిరాజుగారు. ఆ పరిణామాన్ని ఆయన ఊహించలేదు. అన్నవరం కొండమీదకి తడిబట్టల్తో ఎక్కి ఆ రోజునుంచే మందుముట్టనని దేవునిముందు ప్రమాణం చేశారు.

బుచ్చియ్యమ్మకి బిడ్డ పుట్టగానే పురిటిలోంచే మూర్ఛ రావడం నిలిచిపోయింది. రఘుపతిరాజుగారు పసివాడిలాగా ఏడ్చేశారు. భార్యతో కలిసి తీర్థయాత్రలన్నీ చేసుకువచ్చారు. భూపతిరాజు భూమి మీద పడి తాతగారిని గొప్ప దైవభక్తుడిని చేసేశాడు.

ఆ దరిమిలాను రాజుగారింట్లో పూజలూ, పునస్కారాలూ దైనందిన చర్యలుగా మారిపోయాయి. రఘుపతిరాజుగారి మనస్సులో ఓ కోరిక ఉంది కానీ అది కార్యరూపం దాల్చడానికి దాదాపు పన్నెండు పదమూడు సంవత్సరాలు పట్టింది. గజపతినగరం దగ్గర వేగిలో వంద ఎకరాల శ్రేష్ఠమయిన మాగాణీని బేరం పెట్టి, ఆ డబ్బుతో తమ ఊళ్ళో గుడి కట్టించాలని పూనుకున్నారు రఘుపతిరాజుగారు. ఆ నోటా ఈ నోటా విన్నారు బుచ్చియ్యమ్మ జీవితం బాగుపడడానికి పరోక్షంగా కారకులు సుబ్రద్రాచార్యులుగారని. మరొకరెవరయినా బుల్లిరాజుగారి మనస్సు మళ్ళించలేరు. ఆ రుణం తీర్చుకోవాలనే ఆత్రం కూడా వారి మనస్సులో నిలిచిపోయింది.

అందుకని అల్లుడిని వెంటబెట్టుకుని ఓ మంచిరోజు చూసుకుని పట్టుపీతాంబరాలతో సుభద్రాచార్యులవారి దగ్గరకి వచ్చారు రఘుపతిరాజుగారు.

పట్టువస్త్రాలనీ, కానుకలనీ చూసి, ''స్వామి కళ్యాణానికి చదివిద్దురుగాని, ఇంకా నాలుగు నెలలే ఉంది'' అన్నారు ఆచార్యులుగారు.

రఘుపతిరాజుగారు నవ్వి ''ఇవి మీకోసం, ఆచార్లుగారూ! తమని ఓ కోరిక కోరడానికి వచ్చాను'' అన్నారు.

అర్థంగాక బుల్లిరాజుగారి వంక చూశారు సుభద్రాచార్యులు.

''నాతో నాలుగేళ్ళబట్టి పోరుతున్నాడు ఆచార్లు! ఊళ్ళో గుడికట్టించడానికి అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసుకున్నాడు. నిన్ను సకుటుంబంగా రమ్మనడానికి ధైర్యం చాలలేదు. ఆ మాటంటే నేను అడ్డంపడి నరుకుతాను. నీ కభ్యంతరం లేకపోతే'' తను చెప్పలేక మామని పొడిచాడు బుల్లిరాజు.

''మీ అబ్బాయిని మా ఊరు పంపించండి. స్వామిని సేవించడానికి మీరు అంగీకరిస్తేనే స్వామి ప్రతిష్ఠ. కాదనకూడదు'' అని చేతులు పట్టుకున్నాడు రఘుపతిరాజుగారు.

తలుపుచాటు నుంచి రెండు కాఫీ గ్లాసులు వచ్చాయి. రుక్మిణమ్మ, వరదమ్మ ఆ మాటలు వింటున్నారు వరదమ్మ ఆచార్లుగారిని లోపలికి పిలిచింది. కాసేపటికి నవ్వుతూ బయటకి వచ్చారు ఆచార్లుగారు. ఆయన ప్రసన్నత చూసి బుల్లిరాజుగారి ముఖం ఇంతయింది. రఘుపతిరాజుగారయితే కుర్చీలోంచి దూకేశారు.

''అంగీకరించినట్టేనా?'' అన్నారు.

''పెళ్ళయ్యాక మా ఆవిడ ఏనాడూ నన్ను ఏ కోరికా కోరలేదు రాజుగారూ. ఆవిడకేం కావాలో, కావాల్సింది ఇవ్వగలిగే స్తోమత నాకు ఉందో లేదో నేనెప్పుడూ ఆలోచించలేదు. ఎప్పుడయినా ఏ చిన్న కోరికయినా కోరకూడదా? అని ఆశపడేవాడిని పెళ్ళయిన పదిహేను సంవత్సరాలకి మీ కారణంగా ఆ కోరిక కోరింది'' అన్నారు.

రఘుపతిరాజుగారు గర్వంగా అన్నారు'' చెప్పండి, ఆచార్లుగారూ అదెంత గొప్పదయినా తీరుస్తాను చెప్పండమ్మా'' అన్నారు.

తలుపు వెనుక గాజులు గలగలమన్నాయి.

సుభద్రాచార్యులుగారు నవ్వుకున్నారు. ''నా కొడుకుని నా నుంచి దూరం చెయ్యకండి అంది, రాజుగారూ'' అన్నారు.

రఘుపతి రాజుగారు అంత మనిషీ కుర్చీలో కూలబడిపోయారు.

''వరదమ్మ అమాయకురాలు. అంతకోరిక ప్రయత్నించి అడగక్కరలేదు. ఎందుకంటే ప్రయత్నించినా నేనా పని చెయ్యలేను కనుక. తిరుమల నాకు మా నాన్న. మా నాన్న ఉంటే నాజీవితంలో ఏం జరిగేవో, అవన్నీ తిరుమల నష్టపోకూడదని నా కోరిక. వారసత్వం సంప్రదాయం ఇచ్చిన వరం. ఈ చిన్న గుడి మా జీవితాలకి చాలు'' అన్నారు.

బుల్లిరాజుగారు సుభద్రాచార్యులని చూసి ఉప్పొంగిపోయారు. ఒక్కసారి కావలించుకున్నారు. ''క్షమించు, ఆచార్లూ ఇంకెప్పుడూ అలాంటి కోరిక నీదాకా రానివ్వను'' అని మామగారిని లేవదీశారు.

రుక్మిణమ్మకీ, వరదమ్మకీ సుభద్రాచార్యులు గాలిగోపురమంత ఉన్నతంగా కనిపించారు. వారిద్దరి కళ్ళూ గోస్తనీ తరంగాలయిపోయాయి.

కానీ, మరో పదిరోజుల్లో వాళ్ళ జీవితాల్ని సమూలంగా మార్చే పరిణామం రాబోతోందని వారెవరికీ తెలీదు.

ఆ పరిణామం పేరు వెంకటాచలం.

6

వెంకటాచలం పరిచయం చాలా విచిత్రంగా, విచిత్రమయిన పరిస్థితుల్లో జరిగింది. అది ఎంత దైవికమో, మరో పదేళ్ళ తర్వాత వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే సుభద్రాచార్యుల వారికి అర్థమయింది.

ఓ ఉదయం రుక్మిణమ్మ ఆలస్యంగా స్నానం ముగించుకుని వంటగదిలోకి వచ్చేసరికి, అప్పటికే స్వామి కైంకర్యాన్ని ఆరాధనకి అందించి, ఇంటి పనిలో మునిగిన వరదమ్మ గదికి అడ్డంగా విరుచుకుపడిపోయి ఉంది. పొయ్యిమీద పాలు పొంగి, కాగి, నురుగులయి గిన్నెచుట్టూ జారింది.

ఒక్క క్షణం నివ్వెరపోయి, కెవ్వున కేకవేసింది రుక్మిణమ్మ. సుభద్రాచార్యులు, కైకవశి. దూరాన సూర్యనమస్కారాలు చేస్తున్న తిరుమల అంతా పరుగున వచ్చారు. భార్యని ఆ స్థితిలో చూసి సుభద్రాచార్యులకి నోట మాట రాలేదు. కైకవశి మరో ఆలోచన లేకుండా వరదమ్మని ఒడిసిపట్టుకుని భుజాన వేసుకుంది. వసారాలో ఉన్న నులకమంచం మీద పడుకోబెట్టింది.

మరో అరగంటలో ఊరంతా గుడిముందు ఉంది. కబురు వెళ్ళగానే బుల్లిరాజు హుటాహుటిన పరుగెత్తుకు వచ్చారు. ఆ రోజుల్లో ఊళ్ళోకి ఒకే బస్సు వచ్చేది భీమిలీ నుంచి. పట్నం వెళ్ళాలంటే తగరపు వలస దగ్గర బస్సు మారాలి. రేవిడి, కురుదేవపల్లి రోడ్లన్నీ బురదమయం. తగరపు వలసదాకా పన్నెండు మైళ్ళు ప్రయాణం చెయ్యడం పెద్ద గగనం. అయినా మరో గత్యంతరంలేదు. వరదమ్మని ఓ బండిలో పడుకోబెట్టి కైకవశిని ఎక్కించారు. అప్పటికప్పుడు బుల్లిరాజుగారూ, సుభద్రాచార్యులుగారూ మరో బండి ఎక్కారు.

కేవలం నాలుగయిదు గంటల తర్వాత విశాఖపట్నం చేర్చారు వరదమ్మని. సీతారామస్వామి కోవెలకి ఎదురుగ్గా ఒక ఆసుపత్రి. విక్టోరియా స్త్రీల, పిల్లల ఆసుపత్రి. ఘోషా ఆసుపత్రి. అక్కడికి మోసుకొచ్చారు. మట్టి కొట్టుకుపోయిన మనుషులూ, హడావుడి పడుతున్న జీతగాళ్ళూ, బుర్రమీసాల రాజుగారూ, కేవలం చెంగావి ఉత్తరీయం, పుండ్రాలతో శ్రోత్రియ బ్రాహ్మణుడూ. అంతా విడ్డూరమయిన దృశ్యంలాగా ఉంది. ఓ పేషెంటుని ఆసుపత్రిలో చేర్చడానికి పట్నంలో అంత హడావుడి అక్కరలేదు. బయట ఆసుపత్రి వరండాలో కూర్చున్న ఓ పెద్దమనిషి ఈ తతంగాన్ని గమనిస్తున్నాడు. నల్లగా, స్ఫోటకం మచ్చలతో, బరువుగా ఉన్నాడు. మట్టిరంగు జోథ్‌పూర్ సూటులో ఉన్నాడు. తలమీద నల్లటిపూలు టోపీ. టోపీకింద జుత్తు మచ్చుకయినా లేదని అర్థమవుతోంది. మాట్లాడితే తెలంగాణా యాస కొట్టొచ్చినట్టు తెలుస్తోంది.

"ఆవిడకేమయింది?" అని బుల్లిరాజుగారిని అడిగాడు.

"ఏమయితే నీకెందుకయ్యా మగడా" అన్నారు బుల్లిరాజుగారు.

"ఆ వెనకనున్న నామాలాయన్ని నేనెక్కడో చూసిన జ్ఞాపకం, అందుకని అడిగాను పెళ్ళామా!" అన్నాడు నల్లటి వూలుటోపీ.

అలా వాళ్ళిద్దరికీ పరిచయం ప్రారంభమయింది. బుల్లిరాజుగారు ఘొల్లుమని నవ్వారు. ఆసుపత్రి ఒక్కసారి తుళ్ళిపడింది.

"మా ఆవిడనీ అలాగే తీసుకొచ్చాను" అన్నారు వూలుటోపీ. పేరు వెంకటచెలం.

"ఆవిడ మా ఆవిడ కాదు" అన్నారు రాజుగారు.

"నేను తీసుకొచ్చింది మా ఆవిడని కాదు" అని రాజుగారి కడుపులో పొడిచాడు వెంకటాచలం. ఇలా చొరవతీసుకుని మాట్లాడేవాళ్ళు రాజుగారికి కొత్త. ఆయనకి కోపం రాలేదు. వింతగా ఉంది.

"ఆవిడకేమయింది?" అన్నారు రాజుగారు.

"రాత్రి విస్కీ తాగమంటే విరుచుకు పడిపోయింది" అని పగలబడి నవ్వాడు వెంకటాచలం. ఆ నవ్వుకి ఆసుపత్రిలో ఒక్క వార్డు కూడా తుళ్ళిపడలేదు. వెంకటాచలం గొంతు ఆడపిల్ల గొంతులాగా ఉంటుంది. నవ్వు నూతిలో చేదలాగా కిచకిచమంటుంది.

రాజుగారు షాక్ అయిపోయారు. "ఆడపిల్లకి విస్కీ ఇచ్చావా? ఏం మనిషివయ్యా?"

"మొదట బ్రాందీ అడిగాను, గురూ" అన్నాడు వెంకటాచలం. పలకరించినప్పటికంటే మాటమాటకీ మరీ దగ్గరకి వచ్చేస్తున్నాడు.

వెంకటాచలం దక్కన్ రేడియోలో ఆఫీసరుగా పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు పనిచేశాడు. మూడేళ్ళ క్రిందట తెలంగాణా ఆంధ్రదేశంలో భాగమయ్యాక కొన్ని గవర్నమెంటు ఆఫీసులూ ఆంధ్రదేశంలో భాగమయిపోయాయి. ఆ విధంగా ఇన్ఫర్మేషన్ డిపార్టుమెంటులో డిప్యూటీ డైరెక్టరయ్యాడు. తనతో పనిచేస్తున్న సూపరిండెంట్ జయవాణితో విశాఖపట్నం కాంపుకి వచ్చాడు. గెస్ట్‌హౌస్‌లో మధ్యాహ్నం ఇద్దరూ కలిసి భోజనం చేశారు. రాత్రి ఇద్దరూ కలిసి కబుర్లాడారు. అప్పుడే వాళ్ళ పరిచయం విస్కీ దాకా వచ్చింది. ఆ సందర్భంలోనే ఉన్నట్టుండి కుర్చీలోనే పడిపోయింది. మెసానిక్ లాడ్జి దగ్గర గెస్ట్ హౌస్ నుంచి ఓ రిక్షాలో ఆసుపత్రికి చేర్చాడు. అది నిన్నటి రాత్రి కథ.

మళ్ళీ మొదటికొచ్చాడు వెంకటాచలం. "ఈ నామాలాయన ఎవరు?"

ఈసారి రాజుగారు తిరగబడలేదు. "మగడా?" అనబోయి ఆగి, "చూడు బాబూ నామాలున్న పెద్దమనుషులందరూ ఎక్కడ చూసినా ఒకలాగే ఉంటారు" అన్నారు.

"మరి నేనలాగ లేనెందుకు?" అనడిగాడు వెంకటాచలం.

రాజుగారు ఆశ్చర్యపోయారు. "అంటే నువ్వు?"

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments

ఈ నవల గురించి కిరణ్‌ప్రభ టాక్ షో వినడానికి ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి.